

TÓTH KRISZTINA *Pillanatragsztó* című kötetében 25 novellába sűríti az elmúlt 25 évet, amely különösen aktuális a rendszerváltás negyedszázados évfordulóján. **KADLÓT NIKOLETT** értékelte a kötetet.

Huszonöt év – huszonöt novella

Tóth Krisztina legújabb novelláskötete, a *Pillanatragsztó* nagyon fontos és jó könyv, amelyet minden kétséget kizáróan alig tud majd letenni leendő olvasója. Az alapötlet a szerzőnő huszonöt évvel ezelőtti pályakezdéséhez kötődik, ennek köszönhetően az eltelt huszonöt év szimbolikusan huszonöt novellába sűrítődik. A kiérleltséget és az alapos előkészítést jelzi a tudatosan szerkesztett, keretes struktúra is: egy huszonöt éves nő monológjával indul, s egy éppen huszonötödik születésnapját ünneplő fiú estéjével zárul a könyv. A *Pillanatragsztó* szubjektív láttelep a korról, amelyben éppen élünk. Minden felelősségünkkel, tragédiánkkal, hitünkkel és elvárásunkkal. Mindez biztosan nem lehet véletlen épp a rendszerváltás negyedszázados évfordulóján, amely fordulat egyidős Tóth Krisztina munkásságával.

A huszonöt írás egyszerre tart szét és össze: mindegyik sajátos, megrázó univerzum. Egyenként is felejthetetlen olvasásélményt nyújtanak, ugyanakkor stílusuk összefűzi őket, például az egyszerű, szinte dokumentarista beszédnyelv, amely mellbe vagy gyomorba vág. Egykori és aktuális közéleti témák, szőnyeg alá söpört problémák kerülnek reflektorfénybe oly módon, hogy sokáig nem szabadulunk a hatásuk alól. Ebben a kötetben minden létező társadalmi probléma felvonul, van, amelyik többször is visszaköszön.

Öt kiemelt blokkra tagolódnak a történetcsomag. Az egyes csoportokba tartozó novellák között vannak hangulatbéli vagy gondolati síkon összefüggések. A *Napfogyatkozásban* például mindenki

keres valamit. A szeretett férfit, megértést, egy csöppnyi gyengédséget, koncerthelyszínt, hajdani szerelmet, válaszokat. A kutatás gesztusa összeköti az egymástól távol álló szereplőket, életeket. A *Játszódjatok!* olyan írásokat rejt, amelyekben tragikus, félrecsúsztott sorsokat ismerhetünk meg. Vagy éppen a szemünk előtt válik kilátástalanná egy élet. A *Végül is még nyár van!* című blokkban kiderül, hogyan lesz egy mozdulatból vagy egy különös, addig nem ismert szóból, esetleg egy panelablakba helyezett muskátlitartóból történetmag. Tanúi lehetünk annak is, ahogyan kikerekedik egy emlékezetes karakter olyan apró részletekből, gesztusokból, hangfoszlányokból, amelyek mellett naponta haladunk el dolgunkra sietve, közömbösen. Legyen szó egy kacéran megemelt parókáról vagy egy szállodai szoba kulcsáról.

Az *Ahogy eddig* című egységben az abszurdé a főszerep. A kötet címadó műve még jobban ráerősít arra a felismerésre, hogy kétségbeesésünkben mennyire nem a fontos dolgokkal foglalkozunk a mindennapjainkban. A záró blokkban (*Egyszer már nyertem*) különös hangsúlyt kapnak az elbeszélők. Megtalált kötetbeli hangjuk adja a játékeret a szerzőnek, s teszi hitelesebbé a befogadásélményt az olvasónak. Meghökkenítő szituációkba keveredünk, az emberi gyarlóság határait nemcsak súroljuk, hanem el is érjük a végén. Ebből a mély gödörből ránt ki minket a huszonötödik életévét betöltő srác születésnapja, s kamaszos ábrándjai a jövőről.

A kötetbemutatóról tudjuk, hogy nem a jelenlegi cím volt az egyetlen esélyes, sokáig a *Játszódjatok!* is benne volt a kalapban. A könyvet alaposan végigolvasva jó választásnak bizonyult a *Pillanatragasztó*. A pillanatragasztás Tóth Krisztina írói munkamódszere is tulajdonképpen. Olyan kulcsszó ez, amely több értelmezési síkot nyit meg. Talán nem véletlen, hogy a kötet születésének megfogalmazásához a pókháló is találó hasonlat lehet. A történetek ugyanis úgy kerültek a szerzőhöz, ahogy gyanútlan bogarak sodródnak a pók hálójába, szinte véletlenszerűen. Az írások valóságmagvai szinte kivétel nélkül kölcsönkapott, kölcsönként alapanyagok, amelyeket a szerző gyűjtött be, s alakított a kötet huszonöt szereplőjének egyikévé.

„A jó novella egy meg nem írt regény első fejezete. Vagyis: Minden jó novella mögött ott egy meg nem írt regény” – írta

minap egy közismert író az egyik népszerű közösségi oldalon. Kiváltképp igaz ez Tóth Krisztina esetében, aki egyelőre csak egy regénnyel örvendeztette meg olvasóközönségét, azonban minden egyes írása mögött érezni a jó novella fent említett ismértét. Ugyanis erre a kötetre is igaz, hogy kicsit mindegyik történet olyan, mintha benne lenne az egész élet. Sűrítő, komor hangulatú írások ezek, természetesen a szerzőre jellemző, részletező leírásokkal, kihagyhatatlan iróniával és bravúros humorral megtámogatva. Nem vidám történetek. De hiszen kinek is kellenek a happy endek? Az életnek van egy kevésbé derűs, de annál valóságosabb oldala, amely sokszor agresszív, negatív, tele van csalódásokkal és hazugságokkal, s mindezek felismerése adja a könyv alaphangulatát is. Ettől lesz olyan nagyon életszagú.

Ami különösen szimpatikus, hogy a történetekben, a szereplőkben vagy csak egy-egy sorban könnyen magunkra ismerhetünk, ott időzhetünk – ragadhatunk! – egy gondolatnál. Mint például amikor egy letört fülű bögréhez rögzít a pillanatragasztó. Sokáig nem ereszt, nem kopik, a bőr alá is bemegy.

